

SADARBĪBU

jums, bet svarīga ir sapratne, ka viens nav un nevar būt cīnītājs. Mēs jau to esam sapratuši iepriekš, kaut arī esam cietuši finansiālus zaudējumus savas idejas dēļ, bet ir brīži, kad esam arī ieguvuši. Skatoties ilgtermiņā, man šķiet, ka esam vairāk ieguvuši nekā zaudējuši.

– Ko esat ieguvuši?

– Man kā kooperatīva biedram nekad nav bijis satraukuma, kur likt pienu un vai par to saņemšu samaksu. Arī šajā krīzes situācijā. Man nav jāuztraucas, ka pārstrādes uzņēmums vienā dienā var pateikt, ka tam nav vajadzīgs manis ražotais piens, lai lieku to, kur gribu.

– **Gada sākumā pārstrāde par kooperatīva pienu izdomāja maksāt viszemāko cenu Latvijā, šķiet, tādējādi cenšoties parādīt, kam te vara?**

– Tādēļ jau mēs esam kooperatīvā, ja tie tiktu iznīcināti, ražotājiem būtu vēl lielākas iespējas manipulēt ar katru ražotāju atsevišķi un stāstīt visādus pekstiņus, ko daudzi iepriekš no mums ikdienā ir pieredzējuši.

“Piena loģistikas” mērķis ir sadarboties ar citiem kooperatīviem, apvienoties, maksimāli konsolidēt pienu apjomu, lai radītu lielāku ietekmi tirgū.

Protams, ideālais risinājums būtu ceļš, ko iet piensaimnieki Igaunijā, veidojot “E-piim” rūpnīcu un apvienojoties ar Latvijas kooperatīvu “Piena ceļš”. Nopietna, ar lielām investīcijām un, cerams, efektīva pārstrāde, kas pieder zemniekiem – tas ir risinājums. Bet tam jābūt patiešām efektīvam risinājumam, jo ir precedenti, kur kooperatīviem pieder mazas pārstrādes, kas ražo labus produktus, bet ar ekonomiku varētu būt krietni labāk.

– **Mēdz teikt, ka kooperācija ir risinājums mazo saimniecību dzīvotspējai. “Piena loģistikā” stājas aizvien vairāk tieši lielas un spēcīgas saimniecības. Kādēļ tā?**

– Kas ir lielais saimnieks? Mēs katrs atsevišķi esam mazs, mums katram atsevišķi ir 20, 30 un 40 tonnas pienu, tas, skatoties tirgus mērogā, nav nekas. Var jau teikt, ja tev ir fūre pienu, tad esi liels. Uzdevums ir maksimāli konsolidēt lielu pienu apjomu. To saprot gan mazi, gan lieli pienu ražotāji, tajā skaitā SIA “Pampāji” vadītājs Mārtiņš Vaļko, kurš mums pievienojās tieši tajā laikā, kad pienu cena mums samazinājās no 40 un vairāk centiem uz 28 centiem. Esmu runājis ar Mārtiņu, viņš nenožēlo, ka iestāties kooperatīvā, jo ikdienā vienam cīnīties

ar pārstrādes uzņēmumu nav viegli. “Piena loģistikā” vienmēr ir bijusi caurspīdīga darbība, un man kā īpašniekam pieejami finanšu dati. Redzam, ka darbojamies labi, strādājam ar peļņu un attīstāmies.

– Kāda ir situācija šobrīd?

– No 1. jūlija pienu cena pakāpās par puscentu, sasniedzot 35 centus/kg.

– **Labs rādītājs, ņemot vērā nestabilitāti pienu tirgos. Kā panācāt kāpumu?**

– Mēs skatāmies finanšu plūsmu, veidojam uzkrājumus un varam saviem biedriem samaksāt. Kooperatīva rīcībā ir 280 t pienu dienā, tas kaut ko nozīmē, uzņēmumi ar mums vairāk rēķinās.

– **Lai arī tirgus dati rāda stagnāciju, ir pieaudzis pieprasījums pēc pienu?**

– Tirgus ir stagnējošs, bet mums ir liels apjoms. Sajūta gan tāda, ka pienu vajag, tikai samaksāt nevar. To mums saka valdes priekšsēdētājs. Uzņēmumi labprāt gribētu maksāt vairāk, taču globālais tirgus stagnē, pieprasījums neaug. Kolīdz parādītos kāds gaismas stariņš, gan jau arī mūsu uzņēmumi ātri reaģētu.

– **Vai ir kāds risinājums stabilitātei pienu tirgū? Ministrs Didzis Šmits jau gada sākumā rosināja ieviest ilgtermiņa līgumus un pie šādu līgumu koncepcijas joprojām turpinās darbu. Vai ilgtermiņa līgumi līdzēs?**

– Šādus līgumus ieviest ministrs rosināja, kad sākās krīze. Doma ir pareiza. Šobrīd, diskutējot par tiem, kļuvis skaidrs, ka valsts nevar iejaukties biznesā. Doma ir veidot ilgtermiņa līgumus, balstoties uz vidējo Baltijas + Polijas pienu cenu. Šādi līgumi jau pastāv, mums šāds līgums ir ar kooperatīvu “Valio”.

Vai ir īstermiņa risinājums? Man nav atbildes. Valstij, precīzāk, ministrijas politiskajai vadībai, būtu jāvērtē procesi lauksaimniecībā kopumā, tajā skaitā tendences pienu ražošanā un pārstrādē no efektivitātes viedokļa. Iespējams, jāvērtē iespējas stimulēt kooperatīvu apvienošanu pienu apjoma konsolidēšanai ar mērķi veidot līdzīgu darbību kā Igaunijas “E-piim”. Varbūt arī kopā ar “E-piim”. Ir jārunā, jātiekas, mums nav ambīciju būt pašiem par sevi. Mēs runājam ar “E-piim”, runāsim ar “Māršavu” un citiem. Runāsim ar zemniekiem, kuri, iespējams, nav līdz galam uztvēruši kooperācijas ideju un katru mēnesi cīnās par puscentu, ko saņem vairāk no sava iemīlotā pienu pārstrādes uzņēmuma.

Uzziņai!

LPKS “Piena loģistika”

- Dibināts 2015. gadā, dibinātāji ir daļa no par maksātnespējīgu pasludinātā LPKS “Triķāta KS” biedriem, kas cieta neveiksmi saistībā ar pārstrādes uzņēmuma “Latvijas piens” projektu.
- Padomē ievēlēti: z/s “Zilūži” īpašnieks Valts Grasbergs, SIA “ZS Pilslejas” valdes loceklis Uldis Krievārs, z/s “Rijaskalni” līdzīpašniece Inguna Liepiņa, z/s “Mazdzērvītes” vadītājs Jānis Ločmelis, z/s “Kalna-putni” īpašniece Daiga Pūce un zemnieku saimniecības “Silmalas” pārvaldnieks Raimonds Veinbergs.
- Kooperatīva turpmākais mērķis ir veicināt uzņēmuma ilgtermiņa izaugsmi, paplašinot darbību Latvijas un Baltijas tirgū, veicinot pienu nozares konsolidāciju un pienu ražotāju iesaisti kooperatīvos.
- Kooperatīvā šobrīd ir 73 biedri.
- “Piena loģistikas” kopējais savāktais pienu apjoms palielinājies no 240 t pienu dienā šī gada sākumā līdz 290 t 2023. gada jūnijā.
- Pienu apjoma kāpums skaidrojams ar jaunu biedru piesaisti, kooperatīvam pievienojušies a/s “Pampāji” un SIA “Brūzilas AV” ar kopējo svaigpienu apjomu 45 t dienā.
- 2021. gadā kooperatīvs savāca 68 946 t pienu, bet 2022. gadā 79 769 t pienu.
- “Piena loģistika” 2022. gadā strādāja ar 41,796 milj. eiro apgrozījumu, kas ir par 65 % vairāk nekā gadu pirms tam, vienlaikus kooperatīva peļņa samazinājās par 36,3 % un bija 291 654 eiro.
- Birojs atrodas Valmierā, bijušajās “Triķāta KS” telpās Cempu ielā.